

قیدی تخت لہوردے

کتاب دانان: قیدی تخت لہوردے شاعر: عاشق بزدار

کمپوزنگ واپورہیا: ملک محمد رمضان ارائیں 03346787599،

malikramzan7599@gmail.com

کل ورقے : ۱۱۰

□ نظماں دی تعداد: ۲۹

شامل حصے

• اجوگ

• دھرتی دابار

- ۳ و سیب
- ۴ سلیمان پہاڑی گواہی
- ۵ میں تے توں
- ۶ ساہ سنگ
- ۷ محبوب
- ۸ ساہ دی پھاسی
- ۹ کاک کندھی
- ۱۰ ساڈی دھرتی
- ۱۱ جاگ
- ۱۲ وند
- ۱۳ سو جھوانٹ

- ۴ اچپ دی سولی
- ۱۵ شمنان
- ۱۶ لیلن بگھرو
- ۱۷ اوین
- ۱۸ قلم تلوار
- ۱۹۲۱ جون
- ۲۰ لالک
- ۲۱ جواب
- ۲۲ خواب
- ۲۳ مر اسن
- ۲۴ آرمان

- ۲۵ نراس
- ۲۶ نساں و زبر
- ۲۷ نساں قیدی
- ۲۸ کوٹ مارشل
- ۲۹ ماء ٹری ماء =

۱ جوگ

لُون لُون سیک سڑے وچ رہندی تَن ہے لُون

سُوا

ماندے موئے من وچ پل پل پلدی بھدی بھا

ہر کوئی آپ غڑاپی وچ ہے تُون وی رُجھ بگئیں

ماء

میڈے دُکھڑے کون ونڈاوے کہیں بے دا ہے کیا
صحن اگواڑ مُٹھی دے اُتے چُپ دی ستری

سیجھ

ادھ ادھ رات کون ویں ولاواں سوہے سِگن لہا
وچھڑے بے سچٹاں دی یاد چ کیوں نہ ویں

کراں

روون جوگ بے وِسرگئی تاں ول نہ آسی ڈا
اُمڑی نِت نِت آکھیں میکوں ہنجواں ہار نہ پو
تیکوں کون سیاٹی آھے کُمتوں ڈیندی ماء

۲ دھرتی دا بار

دھیاں نماٹیاں

نِراس بھینٹیں

وسار ویلھے

کھلن ہسن ڈے

رنگیل چنی دی جاتے

سرتے

غریبڑیاں

توڑیں بار دھرتی دے چاتی پھر دین

تے

وت وی دھرتی دا بار لگدین

۳ و سیب

میڈی عمر ہزاراں ورہیے

عیسیٰ توں وی پہلے

میں ایں سبے وسدا ہا میں

ڈیس ڈراور جینداناں ہا

ء ملتان، ہرندتے بکھر

تونس، بھٹہ و ہن

"مہرے والا"

دیرہ دا جل

اچ تے رنگ پور

پتن منارا دلورائے دے ٹھیڑ

سارے سبے میڈے گھر ہن

جتھاں پیت کوں

آپنی اکھ دا پانی ڈے گن

مول، سول، سسی، سمی

جتھاں راول روہیں رئے

روہی وچ فرید

ایں وسبے دے تھل تے ٹپے

روہی، راوے، ٹوبھے تاڈے

جنگل، پیلے، ڈہر، ملہیراں

گن کپر، جھھر، بیٹ تے جھوکاں

گوٹھ تے وستیاں

میڈے کیتے آج وی تاں ہن

قبلہ کعبہ

جھتاں چالیں

کانہہ تے لایاں

جُھمراں پاوِن

پھوگ، پھلی، کھپ، کریںہہ، کریٹے

نچدے گاندے

چنٹ چہکن

میکوں ڈسِدِن

وَن طوبی دے

میڈی رَگ رَگ دے وچ وَہنِدِن

گھارا، سنگھڑ، سَندھ تے چھاچھڑ

آکھیوں لڑھدی کاک

میڈا پنچ دریاویں نال ہے کیویں رشتہ

سمجھ نیں آندا

۴ سلیمان پہاڑ دی گواہی

ء دھرتی ہے میڈی سینگی

آساں ڈوہیں لکھیں سا لھیں کولوں کٹھے

خیرت دے وچ

ہک ڈوجھے کولوں ڈہدے آیوں

میکوں یاد اے

جداں لکھیں سا لھیں پچھوں

ایندے سینے دے وچ ساہ پئے

ایندے دَرے دَرے وچوں ساؤل پُھٹی

ونوون دی

ایندے انگنٹ بہاراں آیاں....!

ول میں ڈٹھے

ایندے سُکدیں دُہیں دی سینل مِٹی تے

پتلے پتلے، چھوٹے چھوٹے

ڈنگے، پھنگے لیکے

لیکیں دی وَت نکدی جھاہ تے

نکے نکے نکتے جیندے

چنہاں دے سہکن ڈی کووی

میڈے کنیں لگی
صدیاں دے چکر دے وچوں
نکے نئے جیندے نکتے

وَدھیں وَدھیں
وڈی ہاٹھی دے وچ ڈھلے
کئی نسلیں کئی شکلیں دے وچ
جنگل جھنڈتے پانی غاراں
جنہاں دے ہن جاہ ٹکائے
جیڑھے کھاوِن گھاہ تے پترے

یا.....

آپے تُوں کہیں پیٹھے جی داماس...!

سرديں گريں دي تلخي وچ

هولے هولے

وڊي هاڻهي والے جي

میں نڪدے ڏهڻ

باقي بچرياں کي نسلاں

بدليندياں

جيرھياں مونڏهي شڪليں وچون

نويں شڪل وچالے ڏھلياں

جيرھياں آج انسان اکھويندين

هڪ ٻئي کون سمجھڻ دے کيتے

ڊگھ سڪھ دے اظهار دي خاطر

انہاں اپنی بولی جوڑی

جیرھی وقت دے نال ہمیشہ سنّوری سنّگری

اتھوں دے واسی انسانیں

سُکھ دیاں رانداں

جوڑ.....

سلامت رکھن سائے

کی نظریے خلقے

ہر نظریہ پک پئے دی لکھ تون جمدا

انسانیں دی عظمت دے ہن سارے راہے

امن، محبت، دے پرچارک

جیرھے آج مذہب سڈویندن

اِس دھرتی دے واسیں وئیں

آپنی دھرتی دے سینے تے

آپنی محنت دی عظمت دے

کئی عنوان

اکورئیے

اینڈی مٹی دے وچ

آپنے پگھردی کستوری گھولی

اینڈے پیلے رُخساریں وچ

آپنے لہو دے غے ٹورے

قدم قدم تے سیس نوایا

سجدے کیتے

ایندے بدلے

دھرتی ماء نے

اپنے اندر کچھ نہ رکھیا

سارا ترکہ

اپنے دھیریں اپنے پتھریں کوں چا بخشیا

ایں دھرتی دے سینے کھنڈیئے

سوری، سندھ تے گھارا، سنگھڑ

کاہا، چھا چھڑ، کاک، مٹھاؤٹ

جیرھے دھرتی واسیں دی بکھ تے دے ضامن

روہی رُوح کوں پھری ڈسدی

جیندے اُتے

پھوگ، پھلی، کھپ، کھار، سنہواراں

ایں سجیاں ہن

جیویں چھکدین

پنری دے گل ہار پھلانڈے

یا و ت جیویں

نویں پر نیں دے رُخساریں

کجلا، یئندی، سُرخی دے

کی کالے، رتے، ٹکے

اتھاں سسی، مول، سول، زینی، سمی

پیت پر م دے پندھڑے بھوپے گ

اتھاں راول روہیں رُلیا

شوقوں شوق دی بازی و تھری

روہی آن فرید.....!

تھل چترانگ تے جنگل پیلے

گن کپر، جھر، بیٹ

تے جھوکاں

سب منظر ہن من کون بھاندے

ہرپا سے ہن سکھ دیاں رانداں

بھل این و سدی دھرتی دا

نہ چین آرام کہیں کون بھاٹاں

حق ہمسائے ویری تھی پئے

اینڈی دولت لٹن سانگے

کئی دھاڑو آئے جوڑ قطاراں

میں پیا ڈہداں

صدیں کولوں

ایں دھرتی تے ظلم دی واچھڑ

اینڈے مکھن سینے اُتے

باہرو آون والیں وحشیں

تلواریں تے نیزیں دیاں نت ضرباں لایاں

کئی یونانوں دُنیا فتح کرن دے سانگے

کئی افغان، منگول، ایرانی حملہ آور

جی اسلام پھیلاون حیلے عربوں آئے

سوداگر دے ویس وچالے

اتھ انگریز وِرادھے
ساریں ایں دھرتی کوں لُٹیا
فونی، آدم، چام، ہرنند
تے دل وِرادے و سبے ساڑئیے
جیرھے ٹھیرڈے شکلیں دے وچ
قدم قدم تے بلدن
حملہ آور و حشیں
اپنے عیش دی خاطر
عزت شان و شرم دیاں مالک
ایندیاں چایاں
زوری کھس کھوہ نیتیاں

جنہاں دیاں میں چیکاں سُٹین
وین جنہاں دے آج وی میڈے کنیں گرین

جیرھیاں رُل پردیس وچالے

نکھڑتے امری بابل کولوں

رونڈیاں مرگیاں

وت میں ڈٹھے

نانک نگر می توں سوداگر آئے

جتھاں ہتھ گنڈا سے

ایں دھرتی دے سینے تے چرٹھ بھنگڑے پاؤن

پہلو آونٹ والے سوداگریں دے وانگوں

اے نہ ویسن.....!

آپنی دھرتی

آپنی عزت

آپنے شانِ شرم دی خاطر

جے تمیں

ایں دھرتی دے واسی

سِر نہ چیسن

ہتھ

کلا شنکوف

نہ پیسن

۵ میں تے توں

میں روواں تاں روئیں سگدا

توں تاں کھل، ہائیں کھلن جوگا

دھرتی رب دی تیڈے حصے

میڈے حصے

بکھ دے قصے

(وسواس)

میڈے شہر دے

کندھاں کوٹھے

ہاں لہا پئے

اینویں ڈسدے

میڈے شہر دے حاکم دا

ء ہوکا ہووے

کوی نہ سوچے

کوی نہ کھلے

کہیں کوں کوی نہ لے

گھر گھر پلین

خوف دے پارھے

گلیاں، سڑکاں

رستے، گوجے

ڈسڈن بروریان

ہردروازے گنڈی ڈسڈی

در کھڑکینداں

سڈ مرینداں

کہیں پاسوں نہیں وُلدا آندا

شہر دا منظر ڈیکھ کر اہیں

اینویں لگدے

جیویں

اتھاں دیہہ لہہ آؤسی

جیرھا جیندے بندے کھاویسی

۶ ساہ سنگ

جتھ میں جایاں

میڈا گھرے

جیندے کوٹھے چھپر چھاندن

جیندیاں کتہاں بھورے بھورے

جتھاں بُکھ پچھانویں پلِ دِن

ایہو ڈاڈے بابے والا

میڈا گھرے

اتھاں رہنڈن

میڈے رَلے

دھیریں، بھینٹیں

امڑی، بائبل

بجھل کہیں ویلھے

اینویں لگدے

آساں سارے

آپت دے وچ کجھ نیں لگدے

آساں پاندھی راہ وسیرؤ
رستے دے آسیب توں ڈرکے
آپٹا ساہ بچاؤن سانگے

ہکی گھور اچ
کٹھے تھی گیوں

۷ محبوب

ء کون اے جیرہا شباب دے تخت توں ڈھے

پیا ہے

ء کیندے چہرے دا چندر ے جیکوں

جورات پندھری دی پئے ہے

ءِ كينديں اَكھیں دياں مشعلاں
سارى رات بلديں وِ سم گياں ھن
ءِ كيندے تھوڙيں دى سُرخ لالى
سرم دے پھلين دے وانگ پيملى بهار تھى گئى
ءِ كون اے سمدیں
جيندى پيشانى تے گنڻج پئے پئے
جو بعد مرڻ دے قاتلين كوں يقين تھيوے
كہ آج وى ميں ھاں انا سكندر
ءِ كون اے جيندے
هتھين دى يندى دارنگ بکھڑا اڇاں نئى تھيا
جير ھاے خون جگر دى سُرخى

ہا کون جیں اپنے نرَم نازک رنگیل ہتھیں

تے

نلکھ واسی غریب محنت کشیں دی خاطر

مُسلح جدوجہد دے کیتے

بندوق چاتی

ہا کون ء جیں اپنے ویس کون سامراج کولوں

نجات ڈیوٹ دے سانگ

آپنے پھلیل تن تے

مصیبتیں دے پہاڑ چاتے

تے

آج او محبوب

نلکھ واسی

غریب محنت کشیں دی بُکھ دے عذاب

ٹالٹ دیاں

حسرتاں گھن کے سم گیا ہے

ہمیش کیتے

آئے وقت، تاریخ

کے گھر دی

ءِ ڈو جھی قربانی

یاد رکھیں

۸ ساہ دی پھاسی

کلبھی روح کوں

سِکِ دا دَرُوہ اے

سِرَتیں نینہہ داروہ اے

ذہن عذابلی

سوچاں زخمی

دل برباد نراسی

نت ہے

پیت پیاردی پیاسی

اکھیں رین جگارے

رہندے

نندراں دے وڑنجاہے

پرناں نندراں وڑنجیں بلدیاں

آكھیں خوابیں كمتے سكدیاں

كیكوں ڈساں

كیویں پولاں

منہ تے چپ دے جنڈرن

ساہ دی پھاسی

جے تیں

میڈے گل وچ رہسی

اوتیں روح دے روگ نئیں كمنے

اوتیں سر سو كھا نہ تھسی

دل دردی دے بھوگ نہ كسن

آكھیں سكه دے خواب نہ پسن

ساہ دی پھاسی

گل وچ رہسی

سُدھ نیں

کل نیں

کے تئیں

۹ کاک کدھی

ساڈی سوہنی

سگھر دھرتی

جیندے خاطر

پاہر و آون والے وحشی پیریں یٹھ دپھیندے رہ

بے

ساڈھی دَر دیں ماری دَهرتی دے سینے تے

کھنڈے ٹھیر گواہ ہن

جتھاں ساڈے لال سونہارے

بے کھوندے تھی موئے

ساڈیاں چایاں

بے وارث تھی

ونج پردیس اگھاٹیاں

آج وی تاں

ساڈھی دَهرتی دے سارے منظر

وستیاں جھوکاں

موئل ماڑیاں

ٹوبھے، تاڈے

کانہہ، کہیلے

جنگل، پیلے

واہ، وہیرے

رستے، چارے

پاہرو آونٹ والے وحشیں دے پیریں وچ

تے.....

ساڈیاں

رُلدیاں

رُوحاں

رونڈین

کاک کندھی تے

۱۰ ساڈھی دھرتی

تھل تے روہی

چولستان دمان

جتھاں پک پک لئی لائیں دے مُنڈھ عچ

ساڈے ڈاڈاں باہیں دیاں قبراں ہن

جیرھے اپنی دھرتی ماء رائی دے سینے صحن

تے

نویں آون والے

اوپرے پیرڈکن دی جنگ اچ

مردے رہ پئے

خون دے دریا تر دے رہے گئے
آساں اپنی دھرتی ماء دے کینجھے پترؤں
تخت لہور توں آون والے نوں کمی
اینڈے سینے صحن تے چڑھ کے بھنگڑے پیندن
آساں روز تماشے ڈہدوں

۱۱ جاگ

توں جاگ ڈیس سرائیکی
نندراں دا وقت نئیں
توں ڈیکھ اپنے چار چو پھیروں نظر بھنوا
ہر کہیں گوں کل دی فکرے
بقا دا خیال ہے

افریقہ ہووے، سندھ یا ہووے فلاسٹین
سب دیس اپنی اپنی آزادی کیتے بے چین

توں وی تاں ہائیں غلام

تیڈے گل دی طوق ہن

ہر کہیں کوں تیڈے در دیں تے سولیں دی ہے

خبر

کیویں تیڈے جنگل تے تھل دریا کھسج گے

پیلے تیڈے ویران تیڈے کھیت بے ثمر

شہ رگ تیڈی ہے ڈس دی گنڈاسیں دی دھارتے

کل اینجھی کھیڈ تھیوٹی ہے ایس زمین تے

جے سوچ نہ سکیوں تاں نہ رہسی تیڈا نشان

تُوں جاگ جاگ اہر دے نویں سنیہے سُن
اَپنئے وسیب و اسیاں گوں ہُن آواز ڈے
اَپنئے خمیر آپنی تھنج دا حساب منگ

۱۲ وَنڈ

میڈے شہر دے وِچ

ڈُو شہرِ عَن

ڈُو ہاں دے ہن

و کھرے نقشے

ہک پاسوں بن محبت کیتے بندیں کولوں

کوٹھیاں بنگلے، محل تے ماڑیاں

جتھاں دولت، سونا، چاندی

شیدن و انگو اچھلے

جتھاں سونے وال پنگوٹریں

تے بک جھوٹن

انہاں لیکھے دھرتی رب دی

جیندے واسی آساں تساں

نو کر بیلی

ایں حالت تے کوئی کیوں و سکے

لوکی ابدن

و تعزو من تشاء

ڈوبھے پاسوں

محنت کش لوکیں دے کولوں

چے، کوٹھے، چھپرے، چھاندن

جتھاں بکھ پچھانویں پلدن

جتھوں دے واسیں دے کوئی

خواب کڈاہیں پورے نہیں تھئے

جتھاں تن دے اوچھن کیتے

دھیریں، بھینٹیں، میئرے لہندین

جنھیں دے نظریں دے اگوں

مرضاں بھوگ دوا دے ہوئے

گبھرو مردن

قبردی جاوی اوکھیں پیندین
ایں حالت تے کوئی کیوں رووے

لوکی ابدن
وئذِلْ مَنْ تَشَاءُ

۱۳ سو جھوانٹ

ہک ڈینہہ ڈٹھم

وچ بازار دے

عجب تماشہ

ہک مجزوب

فقیر نماٹاں

جیندے سر کھمبیں دی ٹوپی

گل وچ کنٹھے

کوڈیاں مڑکے

کچھ نفیل تے ہتھ براہن

کشتہ خالی

پیریں گھنگھرو

پگدا ہویا

حق دا پاؤنٹ

نہ کئی چھوٹا

نہ کوی وڈا

اچی جھکی

ذات داسارا گُوڑا قِصّہ

ہر کہیں دا ہے ہکو جیہاں

کائنات اِچ حصّہ

وَسْتی دی مسجد دا نلاں

خطبہ کچھ وچ پا کے

چوک تُوں لنگھدا پیا ہا

اُوں آکھیا

ءِ کفر اَلیندے

کافر تھیندے

پنچے اَنگلیں وی تاں ہکو جیڈیاں مے کُنیں

اینکوں مارو

میڈی وستی دے سب وڈ کے

رل بل اوکوں مارن پئے پئے گے

او مجزوب فقیر نماٹاں

آخر مر گیا

و رہیوں گزیرین

آج وی رات گوں

کہیں کہیں ویلھے

قبرستان اچ

گھنگھرو وچ دین

کولے آندن

نہ کوی چھوٹا نہ کوی وڈا

اُچی جھکی ذات داسارا کڑا قصہ
ہر کہیں دا ہے ہکو جیہاں کائنات اِچ حصہ
وستی والے کنیں وچ انگلیں نیں پیندے
قبرستان اِچ کٹھے تھی تے
آپٹے ڈاڈا ایں بابیں دی غلطی تے روندن

۱۴ اچپ دی سولی

ہے گونگی دھرتی آلا دی پیاسی
آلاتاں سہی چپ دارا چ مکے
تیڈی خموشی
وسیب سارے دے ساہ کوں پی گئی
ہرہک نظارہ اداس کر گئی

ءچنڊرتارے

ءرات کھلٹی

آسورویھے دے مست منظر

بٹئیے نماشاں

تے

ڊسڊے لاشاں

او لوک سارے

جو تیڙے ٻولڻ دی بینسری سُن تے

آپڻی روزی دی بخششی

سُولیں سمئی

سیاه راتیں دے جڳاریں گوں بھل کے

پاہیں سیرانڈی لاکے

سمن ڈے عادی

تیڈی خموشی دے بعد سارے

اوروگی بن گن

تے

نت جگاریں دی ڈھانڈھ وچ ان

ایں وسدی دھرتی دے لوک اکثر

تیڈی خموشی دی پیروی وچ

الائیں سگدے

تے

گرب اپٹا ڈسانئیں سگدے

عذاب راتیں دے وچ

کھپے تے گنگ دامی دے

سول سہہ سہہ

تیڈے آلاوٹ دے کیتے جانی

الارپاہیں دُعائیں منگدین

جے نہ آلاوٹاں

تیڈی دھرتی دے لوک سارے

یکے نظارے

کھلٹ آلاوٹ

ہمیشہ کیتے

ایں

چپ دی سولی

تے

وارڈیسن

۱۵ شمناس

جیونٹ جوکھ دے رستے رُلدیں

ورہیوں گزیریں

لحظہ سکھ دا پلے نیں پیا

ڈینہہ کوں جھورے بھوگ سنبھلدوں

سرتے کالی رات.....

مے ناں جیندی پر بھات

رات دی ڈینٹ ڈکھالے ڈیوے

وَنکوون دیاں

سیٹاں مارے

گھر گھر وچ چیریاں چرکاوے

خوف توں کہیں کوں نندر نہ آوے

ہرپے سے چپ چاپ

ڈرتوں جے کوئی کہیں کوں سڈے

سنگھ نیں تھیندا

آپنی وحشت ٹالٹاں کیتے

ہک بے دامنہ ڈیکھن ساں گے

ہر کہیں اپنے اپنے منہ تے ڈیوے پائے

بھل ایں آندھی رات وچالے

ہتھ کوں ہتھ نیں سجدھا

ہنڈ ۽ ڈیوے

اینویں لگدن

جیویں قبریں پلدے ہوون

۽ وی گھٹ نئیں پلدے تاں ہن

۽ وی ڈرھ

آکھیں ڈیوے

وِسم نہ وَنجن

جیویں

ساڈے ڈاڈیں، بابیں

ہنجنوں ڈے وِسمائے

کے تئیں

آساں دھرتی واسے

روندے رہسوں

سجھ دی گول عچ

رُلدے رہسوں

وحشی رات دا اندھا سینہ چیرن کیتے

توڑیں

نگے پالیں وانگر

شمتاں پالوں

۱۶ لیلن بگھرو

آج دھرتی پئی ہے جاگدی
ہن توں وی نندراں چھوڑ
توں لیلن بگھرو ڈیس دا
توں وزر توں شہ زور
ہئی ویلہا وقت سہاگ دا
توں کھارے چڑھ تھی گھوٹ
تیڈے سہرے آکھن، گوٹھ
نہ جے کر جاگیوں وقت تے
تاں چہکاں چہرسن چور
تیڈیاں مول، سول، سسیاں
ونج وکسن شہر لہور

۱۷ وین ٹ

ہوا سُئندی وِدی ہے نوے نگر نگر دے
جے سُن سگوتاں سُنوئے نوے نگر نگر دے
کتھاہیں کوئل وِدی کو کیندی ہے درد اپنے
وِدی گولیندی ہے میت نکھڑے

ایں دردیں ماری، سدا آواری دا

صرف جگنو کوں ڈکھ اے

جیرھا کہیڑ راتیں گوں

اپنے من دے اُشاتے

ڈکھی دے متر گولے

اِس گول اِچ اِپنا وجود رولے
کتھائیں پھلّیں دے وانگ معصوم پال
کھیڈن دے سانگ گھر توں جے باہر نکھتن

تاں

کھر دے ہتھ وی نال نکھتن

تے

ول او معصوم اِچ تئیں گھر وِچ نہی سَمائیں
صغیر سن وِچ نکھر تے بھینیں بھرانویں کولوں

مُشقتیں دے عذاب وِچ اِن

کتھائیں معصوم بھیک منگدین

کتھائیں گھریں تے ہوٹلیں وِچ او تھاں مَنجیندین

تے آپٹے چے کُورتن کوں عذاب ڈے کے
پئے اکثر اسڑکاں، پڑیاں تے مٹی ڈھویندن
جے تھک کے بہندن

تاں

بیلچیں دیاں شدید ضرباں بدن تے چیندن
بیمار تھیون تاں بے سہارا یتیم تے بے نوا

مُسا فر

دوادے حیلے پئے موت پیندن
ایں ظلم صدمے تے بیکسی تے

ایں موت مُوی تے

کہیں حکمران، کہیں نمازی تے کہیں روزیتے دی

اگھ نئیں تردی

....

کتھاہیں وستی دے چے گھروچ ہے بھاہ پئی

پلدی

یتیم معصوم ماء دے والیں کون چھک کر اہیں

پئے روٹی منگدن

اوں ماو چاری دے کول کیا ہے

جواو کھواوے

اوں سامٹی پکی ماڑی توں وی گھراں نہ آوے

جیندی پشمانی تے "" فضلِ ربی "" لکھیا ہو یاھ

....

مُزیر اِپالیں سَمیت دَہرتی تے لکھ لُری وِچ
ہے اِپے پگھردے پھل کَریندا
تے

ہر کہیں کوں ہے رِزق ڈیندا
اوسب دارازق پیا بکھ ننگائی دے سُول
سہندا

کتھائیں اونڈے گھر رَنگیل کھٹ تے کئی خان
پٹھے

جیرھا اونڈی دِھی دی کند کوں تُر تُر تکیندا
پٹھے

جوان دِھی دا ضعیف پیوتاں

بُھتار دے لنگ گھٹیندا پیٹھے
عجیب ونڈاے عجیب ریتاں
خطیب گنگ ان تے چپ مسیتاں

....

کتھائیں پالیں دے روٹی کپڑے دوادی خاطر
اوڈیکھ محنت کشیں دے ٹولے
سویرتوں لا نماشاں تاٹیں

پئے اپنی نوی کمر تے دھرتی دے بار چیندین
تے

وَت وی فاقیں دے ہار پیندین
کتھاپیں تلکیں، مہر، میاٹیں دے تے

مکھن تے کھیر پیندین
خدا رسیدہ بزرگ آبدین

خدائی وَنڈ

او جیکوں چاہے
تاں نعمتاں بے شمار ڈیندے

...

کتھاہیں قلعے دی جیل کالی دے
سوئے ہونے فرش تے کئی زخمی ستا پیا ہے

قصور اُوندا

جو او اکھیندے

ء سارے منظر

ءِ سَب طَرِيقَةٍ

يَكْفِي وَطَيْرَے

تَاں ظَلَم دے ہِن

اِنہَاں کُوں رُو کُو

اِنہَاں کُوں بَد لُو

ہُو اِسٹینڈی وَدی ہے نُو حے نگر نگر دے

جے سُن سبکوتاں سُنوے نُو حے نگر نگر دے

۱۸ قلم تلوار

وَطْن دِي لِيكْه پَتْرِي دے تُسَاں كَاتِب تُسَاں

مَالِكْ

تُو اِڊِي تَقْدِير دے وَرَقْ

انہاں ظالم ہتھاں وچ ہن

جیرھے صدیں کولوں

محنت کشیں دے ناں

لکھیندے رہ پئے

بلکہ ننگ دے قصے

انہاں ہتھاں شکا گو وچ

تو اڈے اجداد دے سینے دی رت دے نال ہن

اپنے نہوں رنگے

جو رہندی دنیا تائیں، تساں اپنے ول دے وچ

بس اپنے حق منگن دیاں حسرتاں پالوتے مرو نچو

ٹہاڈے اجداد

تہاکوں

اپنے چولے اپنی وہندی رت دے وچ رنگ کے

علم ڈے گے

اوندی چھاں تے

بہن والیں

آون والیں

ڈکھی نسلیں دی خاطر

کچھ تاں کر چھوڑو

قلم نشتر، قلم تیشہ، قلم تلوار تہاڈے ہتھ

21 جون

ڈینہہ تریخاں

آپنی لکھ توں

کی واتے

کی حادثے چن کے

قویں دی تاریخ دا سرورقہ بن ویندن

زندہ قوماں

تینجھے ڈینہہ تے ء تاریخاں

آپنے ذہن دی ڈائیری دے وچ نوٹ کریئندین

اینویں ہک تاریخ ڈیہاڑا

21 جون ء

جیرھا آپنی دھرتی دے متھے دے اُتے

بَنیں وانگو چھکدے

جیکوں ءِ اعزاز ڈھیا ہے

سندھڑی

ایندے چھانویں جمی

جیں دھیریں بھینٹیں دے ناں گوں

اُچا کیتے

جیں لوکیں دی بند خلاص گرن ڈی خاطر

آپنے ہتھ ہتھکڑیاں پاتین

جیں مظلوم ڈکھیں دے مارے

لوکیں دی عزت دی خاطر

آپنے سردا بوچھن وارے

۲۰ لالٹ

لالٹ میڈے ماندے من گوں

تیڈے اون دی چنتا ہئی

توں جو آگئیں

میڈے انگن بہاراں آگن

جتھاں تیڈے اون دیاں ہن لکھاں خوشیاں

اتھاں میڈے من دے وچ

کئی ڈگھ وی پلین

جیڑھے صدیں کولوں میکوں

آپنے پڑا پڑے بابے توں

میراث اچ ملین

کینجھے دیکھن

اتھاں رُلدن محنت دے بے کفن جنازے

اتھاں کہیں دی کئی حسرت نیں پوری تھیندی

اتھاں مردن ماء پیو دے نظریں دے آگوں

نینگر بکھرو

مرضاں بھوگ دوا دے ہوئے

میں وی پڑداں لالٹ

آپنی غربت کولوں

شالا سُکھی صحت ہووی

شالائتاریں جتی تھیویں

دھرتی ماء دے ڈکھ وی تاں

کئی تھوڑے نئے کنیں

جیندے سینے صحن تے تیڈیاں پینگھاں لگسن

جتھاں توں پوں پوں ڈے ٹرسیں

اینڈے ڈکھ وی تاں ہن جیویں

میڈے ڈکھیں وانگر ملے

میڈے تن روزی دے نیزے

اینڈی شہ رگ دے وچ

لہندے پین گنڈا سے

آپنی قیدن دھرتی ماء دی پارت ہووی

ایندے ڈکھڑے سکھڑے سارے

آپ سنبھالیں

۲۱ جواب

میڈے ڈاڈے بابے دی

سب، محنت، پورھیا

وستی دے

اوں گودے سئیں دے لیکھے لگا

جیرھا اچیں کندھاں دے وچ

لکئے شیش محل وچ رہندے

جیرھا

وستی چئیں دا

شرم تے ڈرتوں

وہندا پگھڑپنڈے

وتوعز من تشاء دے نتر پڑھ تے جیندے

میں وی اپنا پورھیا

آپنی وستی

آپنا ویڑھا و سوں

وتوزل من تشاء دے لیکھے لایا

پرہن میڈے جائے

میڈے لیلن بگھرو

کافر تھی گن

شیش محل دی راکھی

میڈے وس نہیں رہی

ایندے سانگے

ہن آسمانوں

رَب سئیں آپ فرشتے بھیجے

۲۲ خواب

غریب ماء پیو دیاں دھیریں کم سن

جو تن توں بکھ دے عذاب

ٹالٹ دے کیتے

اچیں حویلیں ونج کے

امیر لوکیں دے پال چاون

وَدِیَاں رَہاؤن
سَویرتوں لَانِمَاشَاں تَاٹیں
نہ کچھ وِنْدَاؤن
اُنہاں دے لَالَنُ بھرا جو رُووِن
تاں مُنہ نہ لَانُوِن
تے اِیندے بدلے
حویلیں والے
غریبڑیں دے
جو ان تھیون دے خواب پُکھنٹ

۲۳ مِراسِنُ

آمراسنٹ

سہرے آکھوں

اوں بھورل دے

جیرہا ساڈی وستی دا ہے لیلن بگھرو

جیندے حُسن دے ہوکے

ڈیس سرائیکی دے وچ

ڈیکھ مِراسنٹ

بھولا بھورل کیں پیا ڈسدے

جیویں ہووے نِسرِیا پوٹا سرِیں دا

رنگِ اسِ اینویں

جیویں چاندن کچھی دا

تَن ہے نَرَم مَلائِم مَکھن مَنجھیں دا

اَکھیں مُلخ تَلہیر دے ٹوبھے

جتھاں اَزَل دے پیا سے پکھی واس پندھیر و

رُوح دی تریہہ لہاؤن

مُسکے تاں ایں چاندن تھیوے

جیویں پربھ دے راتیں دے وچ

مول ویس وٹاوے

یا وِت

پینگھ تے تَن لَسکاوے

پولے تاں بس اینویں لگدے

جیویں سندھ دریا دی مَن تے

وَنَجْهَلِيَا وَجَدِيَا هَوُونَ

ساوَنُ ماڻهه دي وَ تُهْڙِي روهي دے سب منظر

ايندے رُخساريں وِچِ مِلْدِن

چال تُرُنُ دي

وَ کھرے وَن دي

جيوين چَلِ پي پَکِ هَرُنُ دا

تھل چترانگ دے سينے صحن تے

خوش تھي پَوَن پَوَن ڏِيندے

ايندے سانگے سِکْدِين

لا لولاڙِ دِياں جھوڪاں

جِتھاں پوئي، کھپ، کھار، سِهنواراں

ڈھولے گاؤن پیت پر م دے بھیت ڈساؤن

ء راول ء خان پُئل ہے

ایندے نقش قدم تے رُلدین

کئ سَمیاں کئ سَمیاں

ایں رائے دے مُنہ تے پندمی

نہ موئل نہ سوجل، سونی

نی وَت گجر، گام

ساریاں روئدین

کاک کندھی تے

آمراسن سہرے آکھوں

اوں بھورل دے

جیرھا ساڈی وَستی دا ہے لیلن بگھرو

جیندے حُسن دے ہوکے

پورب ماڑ ڈکھن وِچ

توڑیں تیڈے ساڈے گھریں بکھ دے پارھے

توڑیں ساڈے وَسدے ساکوں نیچ سڈیندن

وَل وی ساڈیاں رَسماں ریتاں

وَکھرے وَن دیاں

گی پرینجے

تیڈا ساڈا

کم مراسن

سہرے آکھن

۲۴ آرمان

آسو ویلھے تُوں لا کر اہیں

رِماشاں تاڑیں

میں اپنے ہتھیں دی رت دی سُرخی دے نال

دھرتی دے پیلے پیلے بہار مُنہ کوں

سنگار ڈینداں

تے

وَت وی

دھرتی دے رُخ دی رونق دے منظرین سانگے

آکھیں سِکدین

۲۵ نراس

دھرتی ماء دے سینے سخن گوں

محنت کر سنورینداں

آمری بائبل بھین بھرا پانہہ میلی جوڑتے

فصلاں کاشت کرینداں

میڈے چھوٹے پال وی

میڈے پورھے دے وچ حصہ پیندن

ایں حسرت وچ

چنگی فصل جو تھسی

بائبل سوہنے سوہنے کپڑے گھنسی

تے والیاں جتیاں پیسوں
چنٹ پیر، فرید، سخی، سلطان ابھرننگ
تے

اُچ رائی دے میلیں ونج کے

چھلے مندیریاں

چیرے چنیاں

و نجھلیاں تے الغوزے گھنسون

زینی بھینڈ دے ہتھیں سگن دی میندی لگسی

لال بھرا پر نیسی

پرے تھیندے

فصلاں پکن تے

خانیں دے کمدار گراوے

شہروں آئین

جیرھے میڈاپورھیا

میڈے بالیں دیاں معصوم امیدیاں

میندیاں، ٹکنیں، سگن سونہارے

پوریں دے وچ

پا

ٹرویندین

۲۶ تہساں و زبر

ساڈی بھوئیں دے نوئیں واسی

ساڈے شرم تے دھرم دے مالک

ساڈی ذات صفات نہ پُچھو
ساڈی کوئی اوقات نہ پُچھو
حسرت تے ارمان نہ پُھولو
ساڈی دل دے بھیت نہ گولو
آساں ایں دھرتی دے جائے
کل تائی تاں سب کجھ ہاسے
آج تاں بن بگٹیوں لرئیے، ماچھی
مے، موہائے
مہتم، مچھی مارن والے
آساں نت دریاویں اندر
بیڑیں ٹھلے

کنٹھے ساڈے جاہ ٹکانے

آساں بدھیلو

لایاں لانے کپتے

کھاریاں، ٹوکرے وٹوں

آساں چوڑھے

جلمیاں، رُمیاں لاوٹ والے

آساں اوڈتے بھیل سڈیجوں

ساڈیاں دھیریں، بھینٹیں

سرٹکیں پتھر ڈھوون

نگری نگری پنٹ والے

پکھی واس فقیر سڈیجوں

آساں کنگر، داے، کوٹاے

خجر وہیر و ہاونٹ والے آساں رچھ نچاونٹ والے

آساں موچی

تہاڈیاں جتیاں سیونٹ والے

آساں پولی

تہاڈی بزم دی رونق سانگے

ساڈے پاگل پن دیاں ہن مشہور کہانیاں

آساں کمی، ڈوم، میراسی ساڈیاں چایاں

سہرے گاؤن

گھر گھروچ خوشیاں ڈے آون

ول وی ڈوہ دیاں گنڈھڑیاں چاون

ساڈے وڈے کے

روزی کارن

جنگل موکھن

عمران گالین

بکھ تے ڈکھ دا آنت نہ پاؤن

جے کر پچھو

ساڈا دل و سواس دا مندر

جیندے اندر

ہکا حسرت پلیدی پئی ۽

ساڈی دھرتی دے سینے تے

"رام کرے ہن مری وچے"

۲۷ اسّاں قیدی

اسّاں چّے سر ائیکی ڈیس دے

ساڈی دھرتی ماء لکھ پال

ایندے سینے سندھ پیا کھیڈوا

ایندے پیریں چھا چھر کاک

اے بھاگ وندی دی بھاگ وند

ایندا پانی کھیر دی کار

ایندے تھل چترانگ ملہیر

تے

جھر جنگ پیلے، بیٹ دیاں

کیا ریسّاں شہر کرن

ایندی روہی آسن رُوح دا

ایندے ٹے۔ طور ڈسن

ایں چنڑیئے۔ گھوٹ فرید جہیں

کئی روال، سیتل، یندھرے

سئے سسیاں، مول، مارویاں

ء دھرتی پیر فقیر دی

اتھ دیرے چنڑ پیر دے

ایندا الائن خدمت گار

بھل آج ء دھرتی دھرم دی

ہے روندی نیر ہزار

ایندے منہ تے پیر پنجاب دے

ایندی کنڈتے چا بھک چہکدے

ایندی رگ رگ سو سو چیر

تے آساں نینگر گوٹھ دے

ہے ساڈا کینجھا حال؟

ساڈیاں مریاں، پٹریاں ڈھونٹے

ساڈے چھلڑے، کنٹھڑے، بندڑے

بے گپیروں لہہ آنڑوٹ

ساڈیاں اکھیں رت مینہ ترمدیاں

ساڈے من ماندے ڈینہہ رات

ساڈے منہ تے جندرے جبر دے

ساڈے ہتھ کڑیاں وچ بند

اساں قیدی تخت لہوردے

اساں قیدی تخت لہوردے

۲۸ کوٹ مارشل

ڈگھ سکھ

آس نراس کشالے

ساہ دی سنگتی

موت توں پہلے

سہی نیں ڈیندے

جیون جوکھ اچ

کجھ محے اتاں اینجھے آندین

جیرھے موت توں باری ہوندن

پراونویں سرت سہارے ڈے لنگھ ویندن

اینویں واگھاسیکٹر دی اورات نہ بھلسی

جتھاں گشت تے تڑویں تڑویں

ساری رات سوچیندا رہے کیم

گھرتوں دور

مسافر بن کے

کیندی موت دے چا پروانے آندا گیا ہاں

کل دی جنگ اچ

جیکوں میڈی گولی لگے

آخر ہوسی اووی تاں کہیں ماء دا چایا

چھوٹے ننڈھے پالیں دا پیو

جیرھے لام تُوں اوندے خیری وَلَنُ دی حسرت

آپنئے مَن وِچ رکھدے ہو سِن

ءوی تاں تھی سبکدے

کہیں دی گولی میڈے سینے گلے

آپنئے تَن تُوں وَہندے گرم لہودیاں چھیٹاں ڈک نہ سڳاں

میڈے بعد مرن دے میڈے پالیں گوں

ہک تمغہ تے

کچھ پیسے بلسن

کے تئیں کھوسن

سوچ سوچیندیں

ٹردیں ٹردیں

رستے وچ

ہک کھنڈر کولوں

رُزٹ کے دیاں آوازاں آیاں

پیر فریڈ دی کافی میڈے کنیں کوکی

حیرت دے وچ سوچے میں

ءدُشمن دے کئی فوجی ہو سن

جیرھے گشت کریندیں تھک کے

نکھڑتے بھین بھرانویں کولوں

موت دے کندھیں

جیون دے ارمان و سا کے

ا پٹا من پرچاؤن سانگے

ڳاندے ہو سن

ول میں سوچے

کتھاں واگھا

کتھاں پیر فرید دی نگری

کتھاں جگنی، کتھاں کافی

جنگ ۽

جنگ اچ

ڳاند اکون اے

کافیاں ڈھولے

۽ تاں کئی آسیب نظر دے

ڊرتوں

پچھتے پرتن لگاں

پیریں دے وچ

ساہ نہ ریہا

اتلے تاٹیں سنیگنیں دیاں نوکاں چمکیاں

میں دشمن دے ہتھیں لگاں

میں جاتے

آج نک گئی میڈے جیون جوکھ دی رام کہانی

کتھاں واگھا

کتھاں اپنی دھرتی رہ گئی

کیندے سانگے

جیون ہاریم!

ویندیں ویندیں

رستے دے وچ

انہاں میڈا پتہ پچھیا

میں ڈسایا

دا جل شہر دے نیڑے

پٹ دی وستی بہنداں

اتلا سُن کے

ڈوہاں میکوں بھاگل پایا

چر کے تائیں روندے رہ پئے گے

ڈوہیں میڈی دھرتی ڈیس سرائیکی چخے ہن

جیرھے 47ء دے وچ

وسدیاں جھوکاں

چھوڑ ٹرے ہن

کھنڈر دے وچ بہہ کے

میں توں پچھدے رہ پئے

آپنی نکھڑی دھرتی ماء دا حال.....!

"چنٹ پیڑ، فرید، سخی سلطان ابھرنگ

تے

اُچ راٹی دے میلے اُنویں لگدین؟

اُچ دے چیرے، قاسم پور دیاں رنگلیاں چُنیاں

اُنویں لوکی پمندن؟

اُنویں پہلے وانگر ساوٹ ماہہ وچ بگھرو

ٹولیاں جوڑ کے شام سویرے

واہ تے دھاوَن ویندِن؟

راتیں گوں پڑ جوڑتے نینگر

دے وَ نَجھلیاں

الغوزے تے تاڑیاں تال وچیندِن

گبھرو بیٹ دے ہن وی رات گوں

تیر بھنے تے وانجھاں کھیڈن؟

وڈے ویلھے

دُل دریا دی مَن تے چھیڑو

پیر فرید دیاں کافیاں گاندِن؟

تھل دے پاندھی

اٹھیں تے چڑھ جوگ آلاپ کریندن؟

منجھیں گل وچ واچے پا کے

بیلیں آن وچیندین؟

بیٹیں بھاگ سہاگ ہے اونویں لائیاں شکلو چیندین؟

جنگل پیلے روہی راوے، ٹوبھے، تاڈے

ڈہر، ملہیراں

اونویں دل بریندین؟

پھوگ، پھلی، کھپ کھار سہنواراں

چالیں، جھمراں پیندین؟

میں آکھیا

سب منظر تاں ہن پہلے وانگو

پر ایں دھرتی صحن تے نوں آونٹ والے

ساڈی سانجھ نیں رلدے

گالھیں گالھیں پرہ پھٹ پئی

سینے سک توں خالی نہ تھئے

من دے اندر تھکڑی دکھ پئی

جیرھی آج تیں دکھدی پئی ء

اوڑک

انہاں میکوں سرحد آن پچایا

ساری رات سوچیندا رہے کیم

کھنڈر، پیر فرید دی کافی

آپنی دھرتی ماء دے چائے نکھڑیے پینگر

فجریں ویلھے اُوں کھنڈرتے میڈی یونٹ فائر کھولیا

میکوں اینویں لگا جیویں

میڈے گھر پئے پو لے چھٹدن

ہو سبکدے کئی میڈی گولی

میڈی دھرتی ماء دے سینے کھیڈئے

کہیں بگھرو کوں پلے

پیر فرید دی کافی گاؤن والے سنگھ دے پاروں نکلے

جنگ دے بعد میں جے کر اپنی وستی ویساں

مار کے دھرتی ماء دے نکھیڑئے نینگر

کیا ونج منہ ڈکھلیساں

میں ء سوچتے

رائفل سٹ کے
مورچے وچوں باہر نکھتاں
آپنی دھرتی جیں کوں
نہ مارن دے جرم اچ میڈے ہتھ ہتھکڑی لگ پئی

۲۹ ماء ٹری ماء

ماء ٹری ماء

توں ڈسڈیں میکوں رب رحمان دے وانگو

ماء ٹری ماء

توں وشنو، شیو، بھگوان، ہری دیاں شکلاں

ماء ٹری ماء

آپس، سنیاتے اُحد، ہمالیہ دے چوٹیں تے

تیڈے تخت نظر دن

ماءِ ژمی ماء

تُوں مایا، مریم تُوں زہرا تُوں سیتا

تُوں سر سوتی، اوشا، رادھا

تُوں سونی، تُوں سونل

ماءِ ژمی ماء

تُوں گوتم چندر، کرشن، شنکر

نانک پیر، پیغمبر، مُرشد، گرو، امام، اوتار

ماءِ ژمی ماء

تُوں گیتا، وید، گرنہ، انجیل، قرآن

تُوں یثرب، تُوں مکہ، متھرا تُوں کاشی، کشمیر

توں بائبل، توں ڈیس، ڈراور توں روہی دلگیر
مسجد، مندر، چرچ، سٹوپے تیڈے پیار دے گھر ہن

جتھاں توں دیوی توں داسی

مذہب تیڈا انس مجبت، ممتا دین دھرم

دوزخ تیڈی نفرت داناں

جنت پیار نشانی

ماء ٹی ماء

مے بھالن تیکوں

پوجا، پاٹھ، نمازاں

پولن تیڈا پنتھ، نصیحت، آیتاں، شبدا، اشلوک

اشوالال فقیر دیاں نظماں

کافیاں پیر فریدن سئیں دیاں

فیض، فرازدے گیت

جیرھے دھرتی ماء دے سْتے لیکھ جکیندن

ساکوں نواں رستہ ڈیندن

ماءِ ژمی ماء

ہے تیڈے نانویں عزت، شان، شرافت

ایں کائنات تے راج ہے تیڈا

توں تخلیق دا باعث

ماءِ ژمی ماء

ء جنگل پیلے، تھل چترانگ تے جھوکاں

ڈہر، ملہیراں، ٹوبھے، تاڈے

پربت، باغ بسیرے

وادیاں رنگیاں سسے سسے رنگ دیاں

تیڈی سیر دیاں جاہیں

جتھاں و ہندین

سرجو سانگھڑ، کاہا، کاک، تے چھا چھڑ

گھارا، آرل، چنانہہ تے ناری، جمنا، سون، ملہیر

جہلم، پدما، ویاس تے گنگا، سندھ ستلج

تے راوی

آمور لینا، برہم پترا، میکنزی، ڈینیوب

کاشی، نیل، فرات تے زمزم

بے شک ءِ جل اوم سڈیندین

پرے تیڈی تھنج دے ہک قطرے دا ائل نہیں

ماءِ ٹری ماء

ءِ موسم سارے ساوے پیلے

تیڈے سر بوچھن دے رنگ ہن

تیڈا بوچھن ہے کائنات دے تن دا اوچھن

ماءِ ٹری ماء

توں ساوٹ ماہہ دی چوڈی رات دے وانگے

تیڈے چاندن دی ٹھاڈھل تے روح کوں آسن

بلدین

ماءِ ٹری ماء

توں چتر نماشاں جیندے چھانویں تیڈے چائی

تئیں زندگی دیاں سب سانجھاں دُٹھین

دُگھ سُکھ آس نراس کشالے

رات دُینہاں بے انت جگارے

اوڑک دائمی نندراں

جے تئیں ءِ کائنات نہ نکسی تیڈے ناں دا علم

نہ جُھکسیے

تھی تھی ٹولیاں

دلے وَنجھلیاں

چپڑیاں چمٹے

تاڑیاں تال وَچیندن

اپنے اپنے دلِ دردی دے سارے درد سُٹیندن

ماءِ ژمی ماء

توں پارہاں ماہیں رت سر میں دی

تیڈی چنی

آس دی چادر

آمن دا جھنڈا

سکھ دا پرچم

جیندے چھتر چھانویں پلین

ڈھولے، کافیاں، ڈوہڑے، غزلاں

جیرھے ساڈے ڈگھ سکھ دے اظہار وسیلے

ماءِ ژمی ماء

جے توں ہائیں توں رانی یا ملکانی

تیں سِرِ بخت جھلیندا

جے مزدوری ہائیں ماءِ ٹری

نِت ہائیں در درِ نجاڑیں

رہندی سولیں سانگِ سمانی

ماءِ ٹری ماء

تیں زندگی دیاں سب سانجھاں دِٹھیں

دُکھ سُکھ آسِ نر اس کِشالے

رات دُپنہاں بے انت جگارے

اوڑکِ دائمی نندراں

جے تیں ءِ کائنات نہ نکسی تیڈے ناں دا علم

نہ جھکسی